

Doktrína řádného procesu jako prostředek inkorporace Bill of Rights

Jaroslav Ženíšek

Univerzita Karlova, Právnická fakulta

Kontaktní e-mail: zenisek.jaroslav@email.cz

The Doctrine of Substantive Due Process as Means of Incorporation of the Bill of Rights

Abstract:

The incorporation of the Bill of Rights against the states through the Fourteenth Amendment belongs among the most complex topics of American constitutional law. The first question to ask is obviously “Was the Bill of Rights incorporated against the states with the ratification of the Fourteenth Amendment?” Even if we answer this essential and difficult question in the affirmative, we face another one, no less important, which is: Through which of the clauses of section one of the Fourteenth Amendment was incorporation implemented? Among the proponents of the incorporation theory we find two groups: one that advocates incorporation through the privileges or immunities clause and another one that supports incorporation through the due process clause or the so called doctrine of substantive due process. Substantive due process is one of the phenomena of American constitutional law that influenced legal evolution in the United States in a fundamental way, mainly during the 20th century when the concept of substantive due process experienced a steep rise that manifested itself not only in the area of protection of rights and freedoms not explicitly mentioned in the Constitution, but also those clearly mentioned in the amendments that constitute the Bill of Rights. It was the very substantive due process doctrine which was used by the federal Supreme Court as basis for gradual incorporation of the individual guarantees contained in the Bill of Rights to state and local level. It is, however, necessary to ask whether the Supreme Court, while trying to reach this goal, did not embrace a doctrine which lacks basis in the text of the Constitution and the traditions of the common law, thus being only an artificial creation of the Supreme Court itself as to this day, many suggest. This paper deals with the origins, historical meaning and evolution of the concept of due process and tries to show whether the substantive due process doctrine has a real legal foundation and can therefore serve as means for incorporation of the Bill of Rights.

Keywords: Bill of Rights; due process; Fourteenth Amendment; incorporation

Klíčová slova: Bill of Rights; čtrnáctý dodatek; inkorporace; řádný proces

DOI: 10.14712/2464689X.2024.32

Úvod

Příspěvek se zabývá analýzou doktríny tzv. substantivního řádného procesu a otázkou, zda tato může sloužit jako právní podklad pro inkorporaci Listiny práv (známé též jako *Bill of Rights*) na úroveň jednotlivých států federace, či zda je inkorporace na základě této doktríny spíše judikatorním konceptem bez dostatečné opory v textu federální Ústavy. Pozornost je věnována samotnému pojmu řádného procesu, jeho původu, vývoji a možnými interpretacemi. Rozbor konceptu řádného procesu je prováděn skrze analýzu historických pramenů, včetně početných soudních rozhodnutí federálního Nejvyššího soudu, která napomáhají pochopit evoluci výkladu tohoto konceptu.

V roce 1908 řešil federální Nejvyšší soud Spojených států kauzu Alberta Twininga a Davida Cornella, dvou funkcionářů společnosti Monmouth Trust Company ze státu New Jersey. Albert Twining a David Cornell byli obžalováni z předložení podkladů obsahujících nepravdivé údaje o stavu společnosti Státnímu úřadu pro bankovníctví a následně shledání vinnými a odsouzení k šesti a čtyřem rokům odnětí svobody a peněžitým trestům. Cestou odvolání se případ dostal až před federální Nejvyšší soud, který se zabýval otázkou, zda v proběhlém trestním řízení došlo k porušení ústavních práv obžalovaných, kteří sice odmítli ve věci vypovídat, avšak porota byla v souladu s platnými právními předpisy instruována, že tuto skutečnost lze zohlednit při úvahách o vině či nevině obou obžalovaných. Právo nebýt nucen vypovídat proti vlastní osobě bylo již od koloniálního období garantováno ve všech státech Unie, ať již explicitně ve státních ústavách či judikatorně dovozeno, avšak s rozdílným rozsahem a potenciálními výjimkami, jako právě v případě výše zmíněné úpravy státu New Jersey.¹ Již roku 1791 byla ochrana proti nucenému sebeobviňování doplněna i na federální úrovni jako součást textu pátého dodatku Ústavy. Obžalovaní Albert Twining a David Cornell na svou obhajobu namítali, že instruování poroty tak, jak bylo učiněno, umožnilo přičíst odmítnutí výpovědi k jejich tíži, čímž byli fakticky nuceni vypovídat, aby se vyhnuli tomuto nepříznivému následku, jak se také skutečně stalo. Nejvyšší soud poměrem 8:1 shledal, že práva obžalovaných v řízení porušena nebyla. Své rozhodnutí většina opřela o zdůvodnění spočívající na dvou zásadních argumentech: za prvé, zákaz sebeobviňování obsažený v pátém dodatku federální Ústavy je stejně jako zbylé části *Bill of Rights* aplikovatelný pouze na federální úrovni, nikoli úrovni státní a lokální, a za druhé, čtrnáctý dodatek Ústavy, ač zajišťuje (stejně jako dodatek pátý)² univerzální garanci řádného soudního procesu (*due process of law*)³, neobsahuje v rámci této ochrany též bezvýjimečný zákaz sebeobviňování, který je samostatným principem neobsaženým v doktríně řádného procesu:

¹ Twining v. New Jersey, 211 U.S. 78 (1908).

² „Na každého občana, který se má zodpovídat z hrdelního zločinu nebo jiného těžkého zločinu, musí být podána řádná žaloba ze strany velké poroty – výjimkou tu mohou být případy občanů sloužících v činné službě v pozemních nebo námořních ozbrojených silách nebo v domobraně, a to v době války nebo vážného ohrožení veřejné bezpečnosti; nikdo nesmí být dvakrát trestán ohrožením života nebo zdraví pro týž poklesek; nikdo nesmí být nucen svědčit sám proti sobě; nikdo nesmí být zbaven života, svobody nebo majetku bez řádného soudního procesu; soukromý majetek může být vyvlastněn pouze za náhradu.“

³ „Všechny osoby narozené nebo naturalizované ve Spojených státech a podřízené jejich jurisdikci jsou občany Spojených států a státu, jehož jsou obyvateli. Žádný stát nemá právo vydat nebo provádět zákon, který by omezoval svobody nebo výsady občanů Spojených států; žádný stát nemá právo zbavit jakoukoli osobu života, osobní svobody nebo majetku bez řádného soudního procesu; nemá také právo zbavit jakoukoli osobu, podléhající jeho pravomoci, stejné ochrany zákona.“

Řádný proces garantovaný čtrnáctým dodatkem nevyžaduje po státu, aby přijal konkrétní procesní postup za předpokladu, že obviněný byl dostatečně s obviněním proti němu obeznámen a byla mu poskytnuta odpovídající příležitost se proti obvinění hájit. [...] domníváme se, že vynětí z nuceného sebeobviňování před státními soudy není zajištěno žádnou částí federální Ústavy.⁴

Soudce William Moody, autor většinového stanoviska, se však ve svém odůvodnění neomezil pouze na ústavněprávní analýzu přímo se vztahující k projednávané kauze, nýbrž rovněž nadnesl hypotetickou tezi o tom, že „je možné, že některá z osobních práv chráněných prvními osmi dodatky proti federálním zásahům jsou též chráněna proti zásahům státním, protože jejich odepření by bylo též odepřením řádného procesu. Pokud ano, je tomu tak nikoli proto, že jsou vyčtena v prvních osmi dodatcích, nýbrž proto, že jsou takové povahy, že jsou zahrnuta v samotném konceptu řádného procesu jako takového.“⁵ Právě tato pasáž odůvodnění, ač jinak svou povahou vybočující z právního zhodnocení obsaženého ve většinovém stanovisku, se v následujících desetiletích stala základem pro novou teorii inkorporace garancí federální *Bill of Rights* na státní úroveň prostřednictvím čtrnáctého dodatku Ústavy, známou jako teorii tzv. selektivní inkorporace spočívající v posuzování, zda konkrétní práva a svobody jsou natolik „zásadní“, že jsou implicitně obsažena v pojmu řádného procesu a tudíž vztažena i na státní úroveň.

Inkorporační teorie

Mezi zastánci teorie inkorporace *Bill of Rights* nalezneme dva názorové proudy: první, prosazující inkorporaci skrze klauzuli prvního oddílu čtrnáctého dodatku o svobodách nebo výsadách (*privileges or immunities clause*) a druhý, podporující tezi, že inkorporace byla uskutečněna skrze klauzuli prvního oddílu čtrnáctého dodatku o řádném procesu (*due process clause*) v rámci jejího tzv. substantivního rozměru. Právě citovaná část odůvodnění soudce Williama Moodyho z kauzy *Twining v. New Jersey* zamýšlející se nad myšlenkou doktríny řádného procesu je ukázkovým příkladem interpretace řádného procesu jako nikoli výlučně procesní garance, nýbrž doktríny s určitým substantivním obsahem, tedy obsahující určitá práva a svobody explicitně nezmiňovaná v textu federální Ústavy, avšak přesto postavená mimo dosah státní moci, neboť odepření těchto práv by se rovnalo odepření samého řádného procesu, který je ústavně chráněn jak pátým, tak čtrnáctým dodatkem.

Na úvahu soudce Williama Moodyho nepřímo navázal Nejvyšší soud v roce 1925 v kauze *Gitlow v. New York*, v níž tezi o substantivním rozměru klauzule o řádném procesu aplikoval v praxi k inkorporaci ochrany svobody projevu a tisku prvního dodatku na státní úroveň. Jak sedmičlenná většina shledala, svoboda projevu a svoboda tisku „patří mezi základní osobní práva a svobody chráněné klauzulí čtrnáctého dodatku o řádném procesu před zásahy ze strany států“.⁶ V průběhu desetiletí následujících po verdiktu v kauze *Gitlow v. New York* poté Nejvyšší soud na základě stejné metodiky postupně inkorporoval na státní úroveň naprostou většinu garancí obsažených v prvních osmi dodatcích *Bill of*

⁴ *Twining v. New Jersey*, 211 U.S. 78 (1908).

⁵ *Twining v. New Jersey*, 211 U.S. 78 (1908).

⁶ *Gitlow v. New York*, 268 U.S. 652 (1925).

Rights, od ochrany svobody vyznání⁷ a práva držet a nosit zbraň⁸ až po zákaz ukládání nepřiměřeně vysokých pokut⁹ a právo nebýt podroben krutým a neobvyklým trestům.¹⁰

Původ pojmu řádného procesu

Koncept řádného procesu má stejně jako mnoho dalších institutů a principů práva Spojených států svůj původ v anglickém *common law*. Vůbec první předlohou doktríny řádného procesu byla Velká listina práv a svobod, známá Magna Charta Libertatum, jejíž 39. článek stanovoval, že „žádný svobodný muž ať není zatčen ani uvězněn ani zbaven majetku ani ani prohlášen za psance ani poslán do vyhnanství nebo jakkoliv nebo jakkoli zbaven svého postavení žádným jiným způsobem ani proti němu nebudeme postupovat silou ... jinak než bez zákonného rozsudku jemu na roveň postavených peerů nebo podle práva země“.¹¹ Jaký byl význam slov „podle práva (či zákonů) země“? Sir Edward Coke ztotožňoval ve svém výkladu spojení „podle zákonů země“ (*by the law of the land*) právě s pojem řádného procesu, jinými slovy „podle zákonů země“ znamenalo „skrze řádný soudní proces“.¹² Doslovné slovní spojení „řádný proces“ obsahovala nicméně až verze Magny Charty Libertatum vydaná Eduardem III roku 1354, jejíž ustanovení o řádném procesu znělo následovně: „Žádný muž, ať už jakéhokoli stavu, nebude vyháněn do vyhnanství, zatčen, vyděděn či usmrčen, aniž by byl předtím přiveden k odpovědnosti skrze řádný soudní proces.“¹³ Výklad, který zastával Sir Edward Coke, dle něhož původní Magna Charta Libertatum a její verze z roku 1354 popisovaly jinými termíny totéž, byl některými pozdějšími autory zpochybňován,¹⁴ podstatným však zůstává, že jak spojení „podle zákonů země“, tak spojení „skrze řádný soudní proces“, ať již obsahově zaměnitelné, či v konkrétních aspektech odlišné byly **procesní terminologií** vztahující se k soudnímu řízení a jeho náležitostem.¹⁵

Ačkoli anglické *common law* s jeho instituty nepochybně hrály podstatnou roli při formování právních řádů jednotlivých států ve Spojených státech, nelze zároveň hovořit o ryze mechanickém přejímání *common law*.¹⁶ Toto by s ohledem na potřebu jeho adaptace pro nové podmínky v koloniích, z nichž posléze vznikly Spojené státy, ani nebylo možné¹⁷, přičemž rozpor mezi některými doktrínami a instituty anglického *common law* a jejich použitelností se po vyhlášení nezávislosti a vzniku Spojených států s ohledem na zřejmou formální právní diskontinuitu dále prohloubil. Nelze proto automaticky a paušálně ztotožňovat doktríny *common law* s formálně obdobnými doktrínami v právu Spojených

⁷ Cantwell v. Connecticut, 310 U.S. 296 (1940).

⁸ McDonald v. City of Chicago, 561 U.S. 742 (2010).

⁹ Timbs v. Indiana, 586 U.S. ____ (2019).

¹⁰ Robinson v. California, 370 U.S. 660 (1962).

¹¹ SELTENREICH, R. – KUKLÍK, J. *Dějiny angloamerického práva*. 2 vyd. Praha: Leges, 2011, s. 213.

¹² EBERLE, E. J. Procedural Due Process: The Original Understanding. *Constitutional Commentary*, 293. [online]. 1987 [cit. 2023-12-11]. Dostupné na: <https://scholarship.law.umn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1303&context=concomm>

¹³ *Tamtéž*.

¹⁴ JUROW, K. Untimely Thoughts: A Reconsideration of the Origins of Due Process of Law. *The American Journal of Legal History*, Vol. 19, No. 4 [online]. 1975 [cit. 2023-12-11]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/845053?read-now=1&seq=15#page_scan_tab_contents

¹⁵ BERGER, R. *Government by Judiciary: The Transformation of the Fourteenth Amendment*. Second Edition. Carmel: Liberty Fund, 1997, s. 223.

¹⁶ SELTENREICH – KUKLÍK, *op. cit.*, s. 347.

¹⁷ *Tamtéž*.

států, nýbrž je nejprve nutno zkoumat, zda v jejich výkladu nedošlo ve Spojených státech oproti mateřské zemi k posunům a modifikacím. Výjimkou v tomto směru nejsou ani pojmy „zákony země“ a „řádný soudní proces“.

Řádný proces ve Spojených státech 19. století

Ještě před ratifikací federální Ústavy několik států převzalo do svých státních ústav původní formulaci Magny Charty Libertatum o „zákonech země“, obsaženou obvykle v ustanoveních vztahujících se k právům a zárukám obviněných v trestním řízení.¹⁸ Rané státní ústavy pojem řádného procesu vůbec neobsahovaly¹⁹, toto však neznamená, že tento nebyl znám a nebylo s ním – byť nikoli na ústavní úrovni – operováno. Stát New York přijal dne 26. ledna roku 1787 svou vlastní *Bill of Rights* obsahující výčet základních práv a svobod, která sice nebyla přijata na ústavní úrovni, nýbrž ve formě zákona, avšak podstatným zůstává, že obsahovala mj. i právo na řádný soudní proces konkretizované v celkem čtyřech člancích 2, 3, 4 a 5. Každý z těchto článků zmiňuje výslovně spojení „řádný proces“ (*due process of law*).²⁰

Když poté 6. února téhož roku Alexander Hamilton vystoupil před státním zákonodárným shromážděním, aby přednesl své úvahy nad návrhem volebního zákona, vyjádřil se též k otázce významu pojmu řádného procesu:

Někteří pánové se domnívají, že pojem zákonů země zahrnuje též legislativní akty. Avšak Lord Coke [...] interpretuje pojem zákonů země tak, že tento znamená obvinění, obžalobu a proces prohlášení za psance oproti soudu porotou. Pokud existovaly jakékoli pochyby [o newyorské Ústavě], bill of rights přijatá během tohoto zasedání je odstraňuje. V této je deklarováno, že žádný muž nemůže být zbaven volebního či jiného práva, pouze skrze řádný soudní proces či rozsudek jeho na roveň postavených. Slova „řádný proces“ mají přesný technický význam a jsou aplikovatelná pouze na proces a řízení soudů, nikdy je nelze vztahovat k aktům legislativy.²¹

Alexander Hamilton se ve svém projevu jednoznačně přihlásil k výkladu Sira Edwarda Cokea, jehož citoval jako velkou autoritu na poli práva²², když ztotožnil slova „zákony země“ se slovy „řádný proces“. Tím nejzásadnějším z Hamiltonova vystoupení je však interpretace obsahu pojmu řádného procesu jako ryze procesní garance vázané výlučně na soudní řízení, nikoli na činnost zákonodárného sboru. Téhož roku dne 26. července poté stát New York odsouhlasil ratifikaci navržené federální Ústavy přijaté na filadelfském konventu. Součástí ratifikační deklarace však byl též návrh na doplnění Ústavy o výčet základních práv a svobod, a to včetně klauzule zaručující, že „žádný člověk nebude uvězněn či zbaven svobody, vyhnán do vyhnanství či zbaven jeho výsad, práv, života, svobody nebo majetku, pouze skrze řádný soudní proces“.²³

¹⁸ BERGER, *op. cit.*, s. 224.

¹⁹ EBERLE, *op. cit.*, s. 342.

²⁰ The New York Bill of Rights Statute, 1787 (L. 1787, CH 1).

²¹ New York Assembly. Remarks on an Act for Regulating Elections, [6 February 1787]. *National Archives* [online]. [cit. 2023-12-11]. Dostupné na: <https://founders.archives.gov/documents/Hamilton/01-04-02-0017> *Tamtéž*.

²³ Ratification of the Constitution by the State of New York; July 26, 1788 [online]. [cit. 2023-12-11]. Dostupné na: https://avalon.law.yale.edu/18th_century/ratny.asp

Ještě před přijetím federální *Bill of Rights*, ale též před samotnou federální Ústavou došlo v některých státech k přijímání nových ústavních listin. Některé ze států jako Connecticut či Massachusetts zvolily cestu modifikace svých koloniálních ústav,²⁴ jiné jako New Hampshire, Jižní Karolína či Virginie se rozhodly jít cestou radikálnějšího odpoutání se od koloniálních právních řádů a přijaly Ústavy zcela nové.²⁵ Jak bylo zmíněno, do ratifikace federální *Bill of Rights* mělo několik států v těchto svých raných ústavách ustanovení kopírující znění původní Magny charty o „zákonech země“. Poté, co byla k federální Ústavě roku 1791 připojena *Bill of Rights* včetně pátého dodatku s jeho zárukou řádného procesu, nastala nicméně i na státní úrovni obměna a běžnou součástí státních ústav počalo být i spojení „řádný proces“ (či „řádný soudní proces“).²⁶ Stát New York kupříkladu v roce 1821 přijal novou *Bill of Rights*, tentokrát již na ústavní úrovni, která v § 7 stanovovala, že „nikdo nesmí být [...] zbaven života, svobody či majetku bez řádného procesu“.²⁷ A jaký byl původní význam klauzule o řádném procesu pátého dodatku federální Ústavy? Legenda amerického ústavního práva, soudce Joseph Story, věnoval ve svém obsáhlém díle klauzuli o řádném procesu jen stručný popis, který je ovšem o to jednoznačnější, když klauzuli označil za „pouze rozšíření jazyka Magny charty [...]“. Lord Coke uvádí, že slova *per legem terrae* (podle zákonů země) znamenají skrze řádný soudní proces, to znamená nikoli bez řádného obvinění a obžaloby a přivedení k odpovědnosti prostřednictvím řádného procesu *common law*. Tato klauzule prakticky zajišťuje právo na soudní proces v souladu s procesními pravidly *common law*.²⁸ Jak lze vidět, Joseph Story, stejně jako před ním Alexander Hamilton, odkazuje na interpretaci Sira Edwarda Cokea a pojmu řádného procesu připisuje výlučně procesní význam. Nejen Alexander Hamilton a Joseph Story se však přihlásili k procedurálnímu pojetí řádného procesu. V roce 1856 rozhodoval federální Nejvyšší soud kauzu *Murray's Lessee v. Hoboken Land & Improvement Co.*, jejíž klíčovou otázkou byl právě pojem řádného procesu. Podstatou případu bylo jednání Samuela Swartwouta, který pracoval jako federální výběrčí cel a během své činnosti zpronevěřil více než 1 milion dolarů, za které zakoupil půdu ve státě New Jersey. Federální ministerstvo financí, v souladu se zákonem z roku 1820, o opatřeních pro zlepšení organizace ministerstva financí v reakci vydalo příkaz (*distress warrant*), na základě něhož bylo nabytí půdy zneplatněno a zpronevěřené prostředky zkonfiskovány.

Proti tomuto postupu se Samuel Swartwout rozhodl bránit soudní cestou, přičemž argumentoval, že uvedeným postupem bylo porušeno jeho ústavní právo garantované pátým dodatkem, neboť byl zbaven majetku bez řádného soudního procesu. Tuto argumentaci však Nejvyšší soud, k němuž případ nakonec dospěl, jednomyslně rázně odmítl. V odůvodnění sepsaném soudcem Benjaminem Curtisem, soud nejprve zkonstatoval následující:

Slova „řádný proces“ byla nepochybně zamýšlena jako vyjádření téhož významu, jaký mají slova „podle zákonů země“ v Magně chartě. Lord Coke [...] uvádí, že znamenají řádný soudní proces. Ústavy, které byly přijaty jednotlivými státy před vytvořením federální Ústavy, následujíc znění charty,

²⁴ SELTENREICH – KUKLÍK, *op. cit.*, s. 379.

²⁵ *Tamtéž*.

²⁶ EBERLE, *op. cit.* s. 342.

²⁷ Ústava státu New York (1821).

²⁸ STORY, J. *Commentaries on the Constitution of the United States. 3 vols.* [online]. 1833 [cit. 2023-12-11]. Dostupné na: http://press-pubs.uchicago.edu/founders/documents/amendV-VI_criminal_process52.html

obecně obsahovaly slova „pouze na základě rozsudku jeho na roveň postavených nebo podle zákonů země“. Výnos Kongresu z 13. července 1787 o správě teritoria Spojených států severozápadně od řeky Ohio, užíval tatáž slova. Ústava Spojených států v době přijetí obsahovala ustanovení, že „soud o všech trestných činech, s výjimkou případů impeachmentu, bude porotní“. Když byl stvořen pátý dodatek [...] porotní soud v trestních věcech tak již byl upraven. [...] Následovat státní ústavy, výnos z roku 1787 a znění Magny charty a deklarovat, že nikdo nemůže být zbaven života, svobody či majetku, pouze na základě rozsudku jeho na roveň postavených nebo podle zákonů země, by bylo částečně nadbytečné a nevhodné.²⁹

Jak lze vyčíst, také Nejvyšší soud bral jako závazný výklad Sira Edwarda Cokea. Nebylo též pochyb o tom, že majetek byl Samuelu Swartwoutovi odňat zákonnou cestou dle platného práva. Šlo však o řádný soudní proces? Ústava samotná v tomto ohledu není nijak nápomocná, neboť její text obsah pojmu řádného procesu blíže nespecifikuje. Přesto ovšem soud shledal, že požadavek řádného procesu pátého dodatku „je omezením zákonodárné, stejně jako výkonné a soudní moci a nelze jej vykládat tak, že ponechává Kongresu volnost, aby jakýkoli proces učinil „řádným soudním procesem“ pouhou svou vůlí“.³⁰ K určení, zdali je určitý zákonný proces zároveň procesem řádným, je proto dle soudu nutno „zkoumat Ústavu samotnou, aby bylo možno zjistit, zda daný proces je v rozporu s některým z jejích ustanovení. Pokud bude shledáno, že nikoli, je dále nutno zkoumat ustálené procesní postupy existující v rámci anglického common law [...], a dle kterých [...] bylo konáno i po osídlení této země.“³¹

Z výše citované pasáže je možno dovozovat, ačkoli řádný proces byl soudem chápán jako omezení všech tří složek moci, toto omezení nespočívalo ve vynětí blíže nevymezených oblastí z dosahu činnosti zákonodárce s poukazem na jejich podřazení pod pojem svobody, jak činí doktrína substantivního řádného procesu, nýbrž spočívalo v jasně daných hranicích v podobě explicitního ústavního textu (např. zbylých dodatků *Bill of Rights*) a těch ustálených tradic anglického *common law*, které byly jako akceptovatelné přejaty i do právních řádů ve Spojených státech. Nejvyšší soud se nicméně prostřednictvím soudce Benjaminu Curtise částečně odchýlil v případě *Murray's Lessee v. Hoboken Land & Improvement Co.* od dřívějšího Hamiltonova stanoviska odmítajícího zcela řádný proces jako omezení legislativy.

V roce 1884, 16 let po ratifikaci čtrnáctého ústavního dodatku, následně Nejvyšší soud v případě *Hurtado v. Kalifornie* shledal, že klauzule o řádném procesu čtrnáctého dodatku po jednotlivých státech nepožaduje, aby obžalobu v trestních věcech podávala výlučně velká porota a nikoli pouze prokurátor. Většinové stanovisko sepsané soudcem Stanleyem Matthewsem opět nejen odkazovalo na Magnu Chartu Libertatum a výklad Sira Edwarda Cokea, ale též kriticky zhodnotilo popis řádného procesu tak, jak jej prezentoval soudce Benjamin Curtis o 28 let dříve:

Je argumentováno [v kauze *Murray's Lessee v. Hoboken Land & Improvement Co.*], že [popis řádného procesu] poskytuje nezbytný test toho, co představuje „řádný soudní proces“ – že jakýkoli procesní

²⁹ *Murray's Lessee v. Hoboken Land & Improvement Co.*, 59 U.S. 272 (1856).

³⁰ *Murray's Lessee v. Hoboken Land & Improvement Co.*, 59 U.S. 272 (1856).

³¹ *Murray's Lessee v. Hoboken Land & Improvement Co.*, 59 U.S. 272 (1856).

postup schválený zákonem, který ale není zároveň posvěcen dlouhodobým užíváním, či který nahrazuje [postup] jiný, který [zákonem posvěcen] je, nelze považovat za řádný proces. Tento závěr je ale neodůvodněný. [...] zákonný proces, který není jinak zakázán musí být považován za řádný proces, pokud lze prokázat, že je posvěcen ustáleným užíváním jak v Anglii, tak v této zemi, avšak toto v žádném případě neznamená, že nic jiného nemůže být řádným procesem.³²

Soudce Stanley Matthews posléze pokračoval shrnutím obecných požadavků řádného procesu, které na rozdíl od soudce Benjamina Curtise považoval za podstatně méně náročné:

„[...] jakýkoli zákonný postup vynucovaný veřejnou mocí při prosazování obecného veřejného dobra, ať již posvěcen stářím a zvyklostí či nově vytvořený v rámci pravomoci zákonodárné moci, který uznává a zachovává principy svobody a spravedlnosti, musí být shledán za řádný proces“.³³

Odkaz na „obecné veřejné dobro“ a „principy svobody a spravedlnosti“ posouvá odůvodnění do abstraktnější a méně jasné roviny stran konkrétních požadavků na zákonný proces, které je nutno dodržet, aby takový proces byl současně procesem řádným a vyhovoval tak ústavním standardům pátého a čtrnáctého dodatku. Stále se ale jedná o analýzu konkrétních **procesních postupů** vedoucích potenciálně ke zblavení života, svobody či majetku, v tomto případě postup při podání obžaloby v trestním řízení. Nic z uvedeného ve stanovisku soudce Stanleyho Matthewse nenasvědčuje tomu, že by o řádném procesu bylo uvažováno jako o zdroji nevyčtených ústavních práv vyňatých z demokratického rozhodování většiny.

Možné zdroje doktríny substantivního řádného procesu v období ante bellum

Dosud popsaná historie pojmu řádného procesu neposkytuje solidní podklad pro koncepci řádného procesu se substantivním rozměrem, která se objevila v desetiletích následujících ratifikaci čtrnáctého dodatku. Existují nicméně další potenciální zdroje doktríny substantivního řádného procesu, které je na tomto místě nutno zmínit. Profesor Ilan Wurman ve své práci na téma substantivního řádného procesu³⁴ zmiňuje tři možné prameny této doktríny z éry před občanskou válkou (též nazývané období *ante bellum*), z nichž mohl Nejvyšší soud při její formulaci na přelomu 19. a 20. století vycházet. Prvním jsou rozhodnutí státních soudů vydaná v rámci přezkumu výkonu tzv. *police powers*, doslova „policejních pravomocí“ lokálních orgánů, tj. okrsků, měst, obcí apod. Název „policejní pravomocí“ není v textu Ústavy ani jejích dodatků doslovně zmíněn, jde o pojmenování pravomocí jednotlivých států uznaných desátým dodatkem Ústavy, který slouží jako hlavní pojistka federalismu a práv států před možným překračováním pravomocí ze strany federálních orgánů. Desátý dodatek stručně, avšak jasně uvádí, že „práva, která ústava výslovně nepřiznává Unii, ani je nevyklučuje z pravomocí států, náležejí jednotlivým státům nebo lidu“.³⁵ Toto

³² Hurtado v. California, 110 U.S. 516 (1884).

³³ Hurtado v. California, 110 U.S. 516 (1884).

³⁴ WURMAN, I. The Origins of Substantive Due Process. *University of Chicago Law Review*, Vol. 87, No. 3, Article 3. [online]. 2020. [cit. 2023-12-11]. Dostupné na: <https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6191&context=uclev>

³⁵ Desátý dodatek Ústavy Spojených států amerických.

negativní vymezení zahrnuje velmi širokou škálu oprávnění a je konzistentní s ideou „otců zakladatelů“ o limitované federální vládě disponující pouze úzce vymezenými pravomocemi za účelem dosažení cílů deklarovaných v preambuli Ústavy (vytvoření dokonalejší Unie, zabezpečení obrany atd.)³⁶, kdy hlavní těžiště pravomocí k regulaci každodenního života spočívá na státních a lokálních orgánech. Jak uvedl v roce 1824 Nejvyšší soud v případě *Gibbons v. Ogden*, např. „zákony o inspekci, o karanténě, veškeré zákony v oblasti zdravotnictví, zákony regulující vnitrostátní obchod státu a zákony v oblasti pozemních komunikací a přívozu“.³⁷ Výkon těchto policejních pravomocí mohl být státními orgány přenesen skrze zmocnění na orgány lokální. V *ante bellum* období státní soudy běžně posuzovaly regulace lokálních orgánů jednak z hlediska, zda byly vydány na základě výslovného zmocnění státní legislativou, a dále z hlediska, zda se jednalo o regulace „rozumné“ (*reasonable*), tedy zda jejich cílem skutečně byl pouze výkon policejních pravomocí.³⁸ Lokální orgány tak byly omezeny rozumným výkonem pravomocí, a to výlučně ku prospěchu celku, nikoli vybraných privátních subjektů, přičemž podléhaly hraničním vytyčeným poskytnutým zmocněním a též obecnému právu korporací, neboť města či obce byly z hlediska práva považovány za korporace *sui generis*.³⁹

Druhým možným pramenem byla rozhodnutí vydaná v rámci soudního přezkumu federálního, tedy rozhodnutí federálního Nejvyššího soudu posuzující výkon policejních pravomocí ze strany nikoli lokálních, nýbrž státních orgánů. Stejně jako v případě přezkumu výkonu policejních pravomocí lokálních orgánů ze strany státních soudů, i Nejvyšší soud se zabýval otázkou, zda činnost státních orgánů splňovala v konkrétním případě požadavek „rozumnosti“, a to v případě, že došlo k možné kolizi s federální právní úpravou. Pokud činností státních orgánů kupříkladu došlo k zásahu do mezistátního obchodu v rámci federace, který může být regulován pouze federálním Kongresem,⁴⁰ Nejvyšší soud přezkoumával, zda konkrétní státní úprava byla vydána za účelem výkonu policejních pravomocí a zásah do mezistátního obchodu byl pouze nevyhnutelným „vedlejším účinkem“. Ukázkou takovýchto rozhodnutí Nejvyššího soudu mohou být již citovaný případ *Gibbons v. Ogden*, v němž Nejvyšší soud shledal, že pravomoc regulovat mezistátní obchod (upravená v tzv. *commerce clause* Ústavy⁴¹) je výlučnou pravomocí Kongresu a státy nesmí přijímat legislativu odporující existující federální úpravě, pokud se nejedná o rozumný výkon policejních pravomocí, v důsledku něhož dojde k ovlivnění mezistátního obchodu, či případ *Willson v. Black Bird Creek Marsh Co.*⁴² z roku 1829, kde soud judikoval, že státy mohou přijímat vlastní úpravy tam, kde neexistuje konfliktní úprava federální za předpokladu, že takové státní úpravy nebudou v kolizi se zmíněnou *commerce clause*.

Jako třetí potenciální zdroj mohla sloužit soudní rozhodovací praxe v oblasti přezkumu státních a lokálních aktů, kterými bylo zasahováno do existujících smluvních závazků. Zákaz porušování závazků ze smluv je jedním z mála omezení, které text federální Ústavy klade přímo na jednotlivé státy, jimž zapovídá „přijmout jakýkoli zákon porušující

³⁶ Ústava Spojených států amerických, preambule.

³⁷ *Gibbons v. Ogden*, 22 U.S. 1 (1824).

³⁸ WURMAN, *op. cit.*, s. 826.

³⁹ WURMAN, *op. cit.*, s. 826.

⁴⁰ Ústava Spojených států amerických, článek I, oddíl 8.

⁴¹ *Tamtéž*.

⁴² *Willson v. Black Bird Creek Marsh Co.*, 27 U.S. 245 (1829).

smluvní závazky“.⁴³ Do existujících smluvních závazků však mohlo být ze strany států zasahováno v případě splnění podmínky, že tak bylo učiněno v rámci výkonu policejních pravomocí, tedy opět za předpokladu, že následek v podobě narušení smluvního závazku nebyl účelem právní regulace, nýbrž pouze vedlejším účinkem.⁴⁴

Na uvedených příkladech lze pozorovat, že ze strany státní i federální soudní moci docházelo v období *ante bellum* k přezkumu a případnému rušení legislativních aktů, které spadaly do výlučné domény státních, případně lokálních legislativ a dotýkaly se interních záležitostí států či místních územních celků, čímž docházelo k faktickému omezení výkonu zákonodárné moci v určitých oblastech. Přesto jsou zde patrné rozdíly oproti doktríně substantivního řádného procesu. Výkon policejních pravomocí lokálních orgánů, respektive přijaté legislativní akty, byly soudně přezkoumávány z hlediska jejich rozumnosti, ovšem nelze současně opomínat, že k výkonu policejních pravomocí byly lokální subjekty explicitně zmocněny ze strany legislativy konkrétního státu. Ve srovnání s tímto zákonodárné sbory jednotlivých států žádným takovýmto zmocněním ze strany orgánů federálních nedisponovaly, neboť jej ani nepotřebovaly; naopak státy se ratifikací Ústavy shodly na tom, že svěří výkon jistých pravomocí orgánům federace, avšak veškeré ostatní pravomoci zůstanou v jejich gesci, jak bylo demonstrováno na textu desátého dodatku. Přezkum výkonu policejních pravomocí státy ze strany federální soudní moci byl poté vázán na soulad s konkrétními ústavními ustanoveními, která buď přímo zapovídala státům určitou činnost (např. zásah do existujících smluvních závazků), nebo svěřovala konkrétní pravomoc federaci a v souladu s tzv. *supremacy clause* Ústavy⁴⁵ tyto státy byly povinny respektovat a v případě, že se jejich úprava dostala do kolize s úpravou federální, podléhala jejich činnost výše popsanému přezkumu. Bližší podobnost však se substantivním řádným procesem v uvedených oblastech nenalzáme a ačkoli tyto mohly sloužit federálnímu Nejvyššímu soudu jako obecná inspirace při dovození existence substantivního rozměru řádného procesu, jen stěží je lze považovat za konkrétní reálný právní podklad, z něhož by bylo možno vycházet.

Ačkoli k rozvinutí doktríny substantivního řádného procesu Nejvyšším soudem dochází až v desetiletích následujících po konci občanské války, ještě před jejím propuknutím můžeme přesto nalézt jeden ústavněprávní milník v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu, kdy soud, aniž by ji takto výslovně pojmenoval, prakticky poprvé aplikoval doktrínu substantivního řádného procesu jako takovou. Vysoce paradoxním je, že ačkoli substantivní řádný proces v průběhu 20. století posloužil jako nástroj omezení státní moci ve vztahu k jednotlivci a jeho sféře svobody, zmíněná první aplikace substantivního řádného procesu přišla roku 1857 v dnes již nechvalně proslulé kauze *Dred Scott v. Sandford*. *Dred Scott* byl otrokem, žijícím ve státě Missouri. Missouri bylo přijato do Unie jako otrokářský stát v rámci tzv. missourského kompromisu (*Missouri Compromise*) z roku 1820, jehož výsledkem bylo přijetí Missouri jako státu otrokářského a zároveň Maine jako státu svobodného, přičemž byla stanovena geografická linie, od níž bylo otroctví směrem na sever zakázáno.⁴⁶ V roce 1833 se *Dred Scott* společně se svým pánem přesunul přibližně na dva roky do státu Illinois, kde platil zákaz otroctví a v roce 1838 pro změnu do Fort Snelling,

⁴³ Ústava Spojených států amerických, článek I, oddíl 10.

⁴⁴ WURMAN, *op. cit.*, s. 845.

⁴⁵ Ústava Spojených států amerických, článek VI.

⁴⁶ SELTENREICH – KUKLÍK, *op. cit.*, s. 394.

nacházejícím se na území teritoria se zákazem otroctví (dnešní stát Minnesota), kde Scott opět pobýval několik let. Poté, co Scottův pán zemřel, obrátil se Scott na soudy s tím, že v důsledku jeho několikaletého pobytu na svobodném území se z něho stal svobodný člověk a žádal o své propuštění z otroctví. Případ dospěl až k Nejvyššímu soudu, jemuž v dané době předsedal Roger Taney, jenž sám sepsal většinové stanovisko.

Jako první otázku soud řešil, zdali vůbec Dred Scott byl aktivně legitimován k podání žaloby u soudu. Pro Rogera Taneyho byla odpověď jednoznačná:

Žádný stát nemůže začlenit nového člena do politické komunity, vytvořené Ústavou Spojených států. Nemůže z něho učinit člena této komunity [Spojených států] tím, že z něho učiní člena té svojí. A ze stejného důvodu nemůže začlenit osobu, která nebyla zamýšlena stát se součástí této nové politické rodiny, stvořené Ústavou, nýbrž která měla být vyloučena.⁴⁷

Potomci otroků byli dle Rogera Taneyho v době přijetí Ústavy považováni za „podřízenou a podřadnou třídu bytostí“⁴⁸ a jako takoví se nemohli nikdy stát rovnoprávnými občany se všemi právy k občanství náležícími, včetně práva domáhat se svých práv před soudy. K tomuto závěru Roger Taney dospěl navzdory tomu, že Ústava v žádné své části nezapovídá občanství bývalých otroků, v době jejího přijetí se v některých státech bývalí otroci účastnili procesu ratifikace a v pěti státech již disponovali volebním právem.⁴⁹ Jak dále podotkl ve svém odlišném stanovisku soudce Benjamin Curtis, již Články Konfederace a trvalé Unie (*The Articles of Confederation and Perpetual Union*) garantovaly všem svobodným obyvatelům v každém ze států stejné svobody a výsady, jakým se těší svobodní obyvatelé v ostatních státech a restriktivnější formulace, která by bývalé otroky vylučovala, byla „záměrně odmítnuta“.⁵⁰ Ačkoli výrokem o nemožnosti bývalých otroků nabýt občanství a s ním spojená práva mohla věc skončit na procesním základě, stanovisko pokračuje rozbořením ústavnosti samotného missourského kompromisu a jeho vztahu k ústavní garanci řádného procesu. Jádrem argumentace Rogera Taneyho spočívalo v tom, že Kongres coby zákonodárný sbor může v teritoriích, která jsou součástí Spojených států, vykonávat pouze pravomoci, které jsou mu dány Ústavou a je vázán všemi omezeními, které Ústava ukládá. Nemůže proto např. odeprít lidu právo držet zbraň, nutit k sebeobviňování v trestním řízení či zbavit někoho života, svobody nebo majetku bez řádného procesu. Pokud tedy Kongres zakáže otroctví v teritoriích, nad kterými vykonává pravomoc a „občan Spojených států je zbaven svobody nebo majetku pouze proto, že [...] tento majetek přivezl s sebou na konkrétní teritorium Spojených států a neporušil nijak zákony“, pak to „lze jen stěží označit za řádný proces“.⁵¹

Roger Taney tak ve svém stanovisku procesní ochranu klauzule o řádném procesu pátého dodatku transformoval v substantivní garanci, chránící údajné právo na vlastnictví otroků, o němž však Ústava v žádné své části nehovoří; naopak ve svém textu poskytuje federálnímu Kongresu zmocnění k tomu, aby v rámci správy teritorií náležících Spojeným

⁴⁷ Dred Scott v. Sandford, 60 U.S. 393 (1856).

⁴⁸ Dred Scott v. Sandford, 60 U.S. 393 (1856).

⁴⁹ SUNSTEIN, C. R. Constitutional Myth-Making: Lessons from the Dred Scott Case. *Occasional Papers* [online]. 1996. [cit. 2023-12-11]. Dostupné na: <https://dash.harvard.edu/handle/1/12942329>

⁵⁰ Dred Scott v. Sandford, 60 U.S. 393 (1856).

⁵¹ Dred Scott v. Sandford, 60 U.S. 393 (1856).

státům stanovil „veškerá potřebná pravidla a regulace“.⁵² Za zmínku dozajista rovněž stojí, že již v době, kdy byla kauza *Dred Scott v. Sandford* rozhodována, panovala dlouhodobě mezinárodněprávní doktrína, dle níž se pán, který svého otroka přiveze na svobodné území, vzdává svého vlastnického práva.⁵³ Nic z uvedeného ale Rogeru Taneymu nezabránilo v tom, aby z moci zákonodárce vyňal otázku úpravy otroctví v teritoriích pod záminkou ochrany domnělého ústavního práva dovozeného z klauzule o řádném procesu.

Řádný proces a čtrnáctý dodatek Ústavy

Po konci občanské války v roce 1865 vstoupily Spojené státy do tzv. období Rekonstrukce, které spočívalo nejen v obnově hospodářské a politické, ale také v obnově právní. Nejvýraznějšími právními výdobytky tohoto období byly tři ústavní dodatky z let 1865–1870, tzv. dodatky rekonstrukční, tj. dodatek třináctý, čtrnáctý a patnáctý. Byl to právě čtrnáctý dodatek, do jehož textu byla vtělena garance řádného procesu, který tak počal být na ústavní úrovni zajištěn nejen federálně, ale též vůči všem státům Unie. Do ratifikace čtrnáctého dodatku byl určujícím precedentem verdikt Nejvyššího soudu v kauze *Barron v. Baltimore* z roku 1833, v němž soud prostřednictvím předsedy Johna Marshalla potvrdil, že „ustanovení pátého dodatku Ústavy, deklarující, že soukromý majetek nesmí být odňat bez spravedlivé náhrady, je zamýšleno jako omezení pouze vůči vládě Spojených států a není aplikovatelné vůči vládám jednotlivých států“.⁵⁴ Toto bylo bez jakýchkoli pochyb napraveno prvním oddílem čtrnáctého dodatku a jeho klauzulí o řádném procesu.

Ještě před přijetím čtrnáctého dodatku však Kongres roku 1866 schválil přijetí zákona o občanských právech (*Civil Rights Act of 1866*). Zákon byl vůbec federální antidiskriminační úpravou chránící individuální svobody v amerických dějinách a znamenal vedle potvrzení občanství pro „všechny osoby narozené na území Spojených států a nepodléhající cizí moci s výjimkou Indiánů neplatících daně“ též rovnou ochranu práv, jejichž výčet je v zákoně obsažen a která náleží všem občanům bez ohledu na „rasu, barvu pleti a předchozí otroctví s výjimkou nucených prací coby trestu, uloženého po řádném soudním procesu“.⁵⁵

Ačkoli zákon samotný neobsahuje vlastní klauzuli o řádném procesu, zmiňuje mezi jednotlivými právy právo na „plný a rovný prospěch ze všech zákonů a řízení na ochranu osoby a majetku“.⁵⁶ Zákonodárci, kteří úpravu přijali, poté evidentně vyjádřili podstatu tohoto ustanovení: kongresman James F. Wilson ze státu Iowa např. uvedl, že „občan má právo na život, svobodu a majetek. Pokud stát zasáhne a zbaví jej bez řádného procesu těchto práv [...], nemůžeme snad poskytnout prostředek k nápravě?“⁵⁷ Kongresman John M. Broomall z Pensylvánie dále k potřebě přijetí zákona argumentoval, že doposud byli černošští obyvatelé připraveni o „zákonný proces“ a byla jim „odeprána možnost nápravy u soudů“.⁵⁸ Vyjádření zákonodárců k textu zákona o občanských právech přesvědčivě potvrzují, že jejich cílem bylo univerzální zajištění soudní ochrany a procesních práv,

⁵² Ústava Spojených států amerických, článek IV, oddíl 3.

⁵³ SUNSTEIN, *op. cit.*, s. 9.

⁵⁴ *Barron v. Mayor & City Council of Baltimore*, 32 U.S. 243 (1833).

⁵⁵ *Civil Rights Act* (1866).

⁵⁶ *Civil Rights Act* (1866).

⁵⁷ BERGER, *op. cit.*, s. 229.

⁵⁸ BERGER, *op. cit.*, s. 228–229.

kterých se dosud černošskému obyvatelstvu v mnoha částech Spojených států nedostávalo.⁵⁹ Na zákon o občanských právech následně navázal čtrnáctý dodatek s již explicitní klauzulí o řádném procesu. Kongresman John Bingham, autor textu dodatku, k pojmu řádného procesu uvedl, že tuto otázku „již dávno vyřešily soudy“ a prvý oddíl čtrnáctého dodatku dával „každému občanu nápravy bezprávi skrze soudní proces“,⁶⁰ z čehož lze dovozovat jednak procedurální interpretaci řádného procesu a též znalost a spoléhání na soudní praxi z období *ante bellum*, která, jak bylo popsáno, nijak nenásvědčuje tomu, že by řádný proces byl chápán jinak, než v ryze procesním významu. Jak uvádí též profesor John Hart Ely, jedna z předních osobností amerického ústavního práva 20. století, nelze se „vyhnout faktu, že slovo ‚řádný‘ následováno slovem ‚proces‘“, přičemž neexistuje „žádný důkaz, že slovo ‚proces‘ znamenalo něco jiného, než znamená nyní“.⁶¹ Tohoto si zjevně byli vědomi i zákonodárci 39. Kongresu, kteří přijali text čtrnáctého dodatku navržený kongresmanem Johnem Binghamem.⁶² Ze záznamů debat zákonodárců v Kongresu plyne, že mnohem větší důraz byl kladen na jinou z klauzulí prvního oddílu čtrnáctého dodatku, konkrétně klauzuli o svobodách nebo výsadách, o níž byly též vedeny signifikantní spory stran jejího obsahu a významu. Kongresman John Bingham sám ke klauzuli o svobodách nebo výsadách a jejímu potenciálnímu vztahu k *Bill of Rights* 3 roky po ratifikaci čtrnáctého dodatku uvedl, že „svobody a výsady občanů Spojených států, narozdíl od svobod a výsad občanů státu, jsou primárně definovány prvními osmi dodatky Ústavy Spojených států a „těchto osm článků nikdy nepředstavovalo omezení moci států, dokud toto nebylo změněno čtrnáctým dodatkem“.⁶³

Ani v období přijetí a ratifikace čtrnáctého dodatku Ústavy tedy nenacházíme relevantní záznamy o tom, že by o pojmu řádného procesu bylo uvažováno jako o substantivní garanci, která by navíc mohla sloužit jako prostředek k inkorporaci *Bill of Rights* na státní úroveň.

Závěr

Pojem řádného procesu byl od jeho zrodu zcela dominantně vnímán jako pojem procedurální vztahující se k soudnímu řízení a poskytující základní procesní záruky. O tomto svědčí nejen záznamy z Anglie, ale též právní prameny ve Spojených státech od období založení až po ratifikaci čtrnáctého dodatku. I přesto však federální Nejvyšší soud roku 1897 v kauze *Allgeyer v. Louisiana* shledal, že stát nemůže zakázat uzavírání smluv s mimostátními pojišťovny, neboť „svoboda“ zmíněná ve čtrnáctém dodatku znamená nejen právo občana na svobodu od pouhého fyzického omezení jeho osoby uvězněním, ale též [...] právo občana [...] žít a pracovat dle jeho vůle, vydělávat na živobytí jakoukoli zákonnou cestou [...] a za tímto účelem uzavírat veškeré smlouvy, které jsou vhodné, potřebné a zásadní

⁵⁹ K tomuto účelu sloužily tzv. „černé zákoníky“ (*black codes*). Jednalo se o diskriminační kodexy cíleně zaměřené proti nově osvobozeným otrokům tak, aby bylo co možná nejvíce zachováno jejich podřízené postavení a důsledné oddělení mezi černošskou a bělošskou populací.

⁶⁰ BERGER, *op. cit.*, s. 230–232.

⁶¹ ELY, J. H. *Democracy and Distrust: a Theory of Judicial Review*. Cambridge: Harvard University Press, 2002, s. 18.

⁶² BERGER, *op. cit.*, s. 228.

⁶³ AYNES, R. L. On Misreading John Bingham and the Fourteenth Amendment. *The Yale Law Journal* [online]. 1993 [cit. 2023-12-11]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=7516&context=yjlj>.

k tomu, aby realizoval výše uvedené cíle“.⁶⁴ Případ *Allgeyer v. Louisiana* byl prvním po ratifikaci čtrnáctého dodatku, kde Nejvyšší soud dal plný průchod úvahám o substantivním rozměru klauzule o řádném procesu čtrnáctého dodatku a dovedil, že klauzule sama o sobě obsahuje pod termínem „svoboda“ nevyčtená práva a svobody, které se nacházejí mimo dosah zákonodárce, včetně svobody smluvní. Své zdůvodnění soud opřel o vlastní pojetí obecných principů přirozeného práva, a to na úkor textu Ústavy i historie pojmu řádného procesu. Zrodila se tak nová koncepce řádného procesu chrání zejména ekonomickou a konkrétně smluvní svobodu. V duchu této doktríny posléze roku 1905 Nejvyšší soud rozhodl i v notoricky známé kauze *Lochner v. New York*, kde soud přezkoumával ústavnost zákona o zavedení maximální pracovní doby. Soud uznal existenci již zmiňovaných policejních pravomocí jednotlivých států, avšak výkon této pravomoci nesmí být dle soudu „nerozumným, zbytečným nebo arbitrárním zásahem do práva jednotlivce na osobní svobodu“, k níž patří i „obecná smluvní svoboda“ chráněná čtrnáctým dodatkem.⁶⁵ Dle soudu byl limit policejních pravomocí „dosažen a překročen“, jelikož „neexistuje rozumný základ“ pro shledání newyorského zákona za „potřebný či vhodný“.⁶⁶ Soud tak zjevně čerpal z *ante bellum* judikatury na téma policejních pravomocí a jejich limitů. Způsob, jakým tuto judikaturu soud interpretoval, se však značně odchýlil od jejích závěrů. Ve stejném období, v jakém soud počal užívat užívat substantivního řádného procesu k ochraně ekonomické svobody, užil této doktríny též k rozvinutí teorie o inkorporaci *Bill of Rights* v kauze *Twining v. New Jersey* a o několik let později již skutečně započal proces postupné inkorporace v kauze *Gitlow v. New York*. Právní základ pro doktrínu substantivního řádného procesu však lze zhodnotit jako mimořádně chabý, a proto i teze o tom, že díky této doktríně lze aplikovat vůči státům garance *Bill of Rights* stojí na nepřesvědčivém podkladě. Podstatně více prostoru pro úvahy o možné inkorporaci poskytuje klauzule čtrnáctého dodatku o svobodách nebo výsadách, k níž se i dnes někteří ze soudců Nejvyššího soudu chtějí vrátit jako ke správnému inkorporačnímu prostředku. Zdali lze inkorporaci odůvodněně postavit na klauzuli o svobodách nebo výsadách je velmi komplexní otázkou, která dalece přesahuje rámec tohoto příspěvku. Klíčovým závěrem však zůstává, že doktrína substantivního řádného procesu je ryze soudním výtvoem, o jehož přínosech či negativěch lze vést podrobnou debatu, pokud však uvažujeme o inkorporaci *Bill of Rights*, podporu u substantivního řádného procesu hledat nelze.

⁶⁴ *Allgeyer v. Louisiana*, 165 U.S. 578 (1897).

⁶⁵ *Lochner v. New York*, 198 U.S. 45 (1905).

⁶⁶ *Lochner v. New York*, 198 U.S. 45 (1905).